

Nr. 156 | maj 2001

Mening med road pricing?

Borgerpanel rejser tvivl om, der er mening i isoleret at undersøge kørselsafgifter

Borgerpanel: tænk problemer og mål før teknikker >

21 millioner til road pricing på finansloven >

Kommissorium delvist i takt med borgerpanel >

Bredere tilgang efterlyses >

Konklusionerne fra Teknologirådets og Transportrådets borgerpanel om kørselsafgifter - også kaldet roadpricing - rejser tvivl om det fornuftige i regeringens aftale med SF og Enhedslisten om at bruge 21 millioner kroner på at undersøge kørselsafgifter, før man overhovedet har defineret, hvilke mål, der skal nås ved at indføre kørselsafgifter. Kommissoriet for regeringens embedsmandsudvalg der skal bruge de 21 millioner er nu blevet færdigt. Mange af borgerpanelets pointer er genspejlet i kommissoriet. Men kørselsafgifter ses stadig som et isoleret virkemiddel. Kommunernes Landsforening, der også sidder med i udvalget peger som borgerpanelet på behovet for en bred tilgang til emnet trafikregulering.

Dette Fra rådet til tinget tager udgangspunkt i Teknologirådets konsensuskonference om kørselsafgifter. Rapporten fra konferencen kan bestilles hos Teknologirådet 33 32 05 03 eller på www.tekno.dk/projekter/index.htm

21 millioner kroner skal i løbet af 2001 til 2003 bruges til at gøre Folketinget klogere på kørselsafgifter. Pengene er afsat ved en af aftalerne om Finansloven 2001 mellem regeringen, SF og Enhedslisten. Efter de tre år skal Folketinget tage stilling til om, der skal indføres kørselsafgifter f.eks. roadpricing i Danmark.

Kørselsafgifter – betaling for at køre på vejene – ses af mange som en måde at begrænse luftforurening, ulykke og støj fra biltrafikken. Men endnu før arbejdet er startet, bliver der rejst tvivl om det fornuftige i at undersøge kørselsafgifter som et isoleret virkemiddel.

Teknologirådet afholdt i samarbejde med Transportrådet fra d. 30. marts til 2. april en konsensuskonference om kørselsafgifter. Ved konsensuskonferencen blev et panel på 15 borgere bedt om at

tage stilling til om vi skal indføre kørselsafgifter i Danmark. Og hvordan betalingsystemet i givet fald skal indrettes.

Konsensuskonferencens borgerpanel stiller sig i sit slutdokument kritisk an over for isoleret at undersøge, hvad roadpricing og andre former for kørselsafgifter kan bruges til.

For hvad er det egentlig for et problem, politikerne har tænkt sig, at kørselsafgifterne/roadpricing skal løse? spørger borgerpanelet.

“Borgerpanelet er meget optaget af, om det er den rigtige debat vi fører, når vi debatterer indførelse af roadpricing, frem for at debattere, hvad det er vi vil med vores samfund og byer, herunder transport... For borgerpanelet er roadpricing et muligt middel til at løse [...] problemer, ikke et mål i sig selv,” skriver borgerpanelet i slutdokumentets indledende be-

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbrev
findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

tragtninger. Ansvar for at debatten tager den rigtige retning lægger borgerpanelet hos Folketinget, Trafikministeriet, amterne og kommunerne.

Borgerpanelet kritiserer hvad de ser som en bagvendt tilgang til problemet. I stedet for at definere et mål og så prøve at finde den bedste vej dertil, har partierne bag finanslovsaftalen defineret et middel – kørselsafgifter – og bruger nu 21 millioner til at finde ud af, hvad det middel kan bruges til. Det er for isoleret en tilgang til problemerne, mener borgerpanelet.

"Det er vores opfattelse, at spørgsmål om trafikregulering er et komplekst område, og at der i alt for ringe grad tænkes i en samordning af forskellige politikområder," hedder det i slutdokumentet, der fortæller:

"Vi mener, at håndteringen af problemer med trængsel, forurening og ulykker bør prioriteres højere. Det vil være for kortsigtet og snævert kun at tænke i road pricing som trafikreguleringsfaktor, når problemerne er opstået. [...] Der bør være en tværministeriel samlet planlægning, der tager hensyn til arbejdsforhold og byplanlægning i relation til at undgå trængsel og et deraf følgende dårligere miljø".

Borgerpanelet anbefaler derfor, at inden der eventuelt indføres kørselsafgifter bør alternativerne, for eksempel en fast kilometerafgift, bompeng, bedre byplanlægning, højere brændstofafgifter og bedre kollektiv trafik undersøges.

Kommunernes Landsforening er blandt deltagerne i det embedsmandsudvalg, der skal forvalte de 21 millioner kroner.

Kontorchef for KL's Kontoret for Teknik og Miljø Eske Groes efterlyser ligesom borgerpanelet en bredere tilgang til trafikregulering.

"Vi har forskellige måder at regulere trafikken på. Man må se på, hvad det er, man vil opnå, hvad det er for et problem man vil løse i den enkelte by. Og så kombinere de redskaber vi har, herunder kørselsafgifter. Men jeg tror, at initiativerne skal kombineres for at man kan få den rette effekt. Desværre ved man ikke særligt meget om, hvad kombinationer af forskellige løsninger: fysisk planlægning, roadpricing, parkeringsafgifter osv. kan give af effekter. Vi har ingen analyser af kombinationerne," siger Eske Groes.

Ved forhandlingerne om finansloven for 2001 blev regeringen, SF og Enhedslisten enige om at afsætte 7 millioner årligt i 2001-2003 år til at "styrke grundlaget for de kommende års politiske beslutning om et kørselsafgiftssystem." De 21 millioner skal forvaltes af et embedsmandsudvalg med repræsentanter fra Trafikministeriet, Skatteministeriet, Finansministe-

Teknologirådets Konsensuskonferencer

Konsensuskonferencen er en borgerinddragende konferenceform.

Konferencen foregår som en dialog mellem eksperter og et borgerpanel på ca. 15 tilfældigt udvalgte danskere. Eksperternes rolle er at informere borgerpanelet om en given teknologi og dens følger. Borgernes rolle er at stille spørgsmål til eksperterne og udarbejde et slutdokument, der indeholder en afklaring og stillingtagen til emnet. På sidstedagen præsenteres slutdokumentet for politikere, presse og tilhørere. Formålet med denne konferenceform er at bygge bro mellem borgere, eksperter og politikere og samtidig bidrage til en åben, offentlig og demokratisk debat.

Konsensuskonferencen er udviklet af Teknologirådet. Læs mere om Teknologirådets arbejdsmetoder på <http://www.tekno.dk/arbejdsmetoder/index.htm>

riet, Økonomiministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Justitsministeriet, Arbejdsministeriet, Erhvervsministeriet, Amdsrådsforeningen, Kommunernes Landsforening, Københavns Kommune, Frederiksberg Kommune og Hovedstadens Udviklingsråd. Trafikministeriet leder arbejdet.

Kommissoriet for udvalget blev offentliggjort d. 10 april.

Borgerpanelet har - på trods af sine forbehold - valgt alligevel at løse den stillede opgave og på det grundlag, der var, at give en række anbefalinger til, hvordan et system for kørselsafgifter kan indrettes. Og kommissoriet for embedsmandsudvalget er på mange måder i takt med de anbefalinger, borgerpanelet kommer med.

Borgerpanelet peger blandt andet på, at:

- Der er behov for at afklare formålene med en eventuel kørselsafgiftsordning.
- Der er behov for at øge den eksisterende viden om effekterne af forskellige afgiftsløsninger, herunder de fordelingsmæssige virkninger, virkning på miljø og trafikikkerhed og effekten på trafikanters adfærd.
- Et eventuelt afgiftssystem skal være overskueligt og uden mulighed for at snyde.
- Afgifter på bilkørsel vil øge behovet for alternativer til biltrafik.

Disse anbefalinger går igen i kommissoriet til arbejdsgruppen.

Derudover peger borgerpanelet i sit slutdokument på en række bekymrende forhold omkring den særlige type afgiftssystem, der hedder road pricing. Road pricing-systemer registrerer, hvor en bil kører og udskriver derefter en regning. Meget trafikerede strækninger kan gøres dyrere at køre på, for at få bilisterne til at vælge andre veje. Road pricing anses

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbrev
findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

af mange som det mest oplagte kørselsafgiftssystem.

Borgerpanelet peger dog på, at:

- Der mangler viden om, hvad det vil koste at indføre og drive et road pricing system. Både for bilejere og for myndighederne.
- Road pricing vil virke hårdest på folk med lave indkomster. Og der kan være uheldige konsekvenser for folk, der har stort behov for transport. De nødvendige sociale og geografiske tilpasninger alene er nok til at man bør genoverveje om road pricing er en god ide, mener borgerpanelet
- Road pricing kan bruges som en ny afgiftsskrue
- Hvis road pricing skal indføres, skal det alene ske ud fra dokumenterede trafik- og miljøhensyn.
- EU ventes at indføre et road pricing system i 2008. Danmark bør vente på det, vurderer panelet.
- Den kollektive trafik bør udbygges hvis man vil forsøge at få folk til at køre mindre i bil.
- En elektronisk registrering af biler må ikke kunne bruges til at overvåge borgerne.
- Endelig vurderer panelet, at bilister hurtigt vil vænne sig til at betale for at køre på vejene og så vil de køre lige så meget som før.

Borgerpanelet på konsensuskonferencen om Kørselsafgifter bestod af:

- Ole Andersen, 43 år, automekaniker, Hjørring
- Karin Christer, 54 år, ingeniør, København V
- Morten Dixen, 23 år, grafikerlærling, Silkeborg
- Marianne Fabricius, 59 år, kontorfuldmægtig, Charlottenlund
- Kirsten Westergaard Fisker, 31 år, regnskabsassistent, Hadsund
- Kim Gundersen, 32 år, cand.scient.pol, Vanløse
- Helle C. Jensen, 38 år, sygeplejerske, Århus C
- Charlotte Kaehne, 37 år, regnskabsassistent, Vejle
- Peter Kaspersen, 52 år, politibetjent, Tappernøje
- Hans Ulrik Larsen, 59 år, konsulent, Aalborg
- Martin A. N. Mazanti, 30 år, blikkenslager, Odense C
- Per Nygaard, 61 år, efterlønsmodtager, maskiningeniør, Frederiksværk
- Lise Olsen, 65 år, efterlønsmodtager, Køge

- Lene Ottesen, 48 år, pædagog, Odense NØ
- Tonny W. Wollesen, 39 år, assurandør, Haderslev

Ekspertpanelet på konsensuskonferencen bestod af:

- Anette Kayser, civilingeniør, Rambøll Nyvig
- Bjarne Eir, projektleder, Københavns Kommune
- Bo Christian Koch, kommunikationschef, FDM
- Dorthe Nøhr Pedersen, kontorchef, Trafikministeriet.
- Eigil Kaas, forskningsleder, Danmarks Meteorologiske Institut.
- Gorm Harste, lektor, Århus Universitet
- Hans Ege, trafikplanchef, Hovedstadens Udviklingsråd
- Harry Lahrmann, lektor, Aalborg Universitet
- Henrik Svensmark, Dansk Rumforskningsinstitut
- Jan Kildebogaard, forskningslektor, Danmarks Tekniske Universitet
- Jane Ildensborg-Hansen, økonom, Danmarks Tekniske Universitet
- Kaj Jørgensen, seniorforsker, RISØ
- Lars Jørgensen, forskningsassistent, Danmarks Tekniske Universitet
- Mette Jensen, seniorforsker, Danmarks Miljøundersøgelser
- Michael Svane, direktør, Dansk Transport og Logistik
- Per Helge Sørensen, konsulent, Digital Rights
- Peter Hartoft Nielsen, civilingeniør, Forskningscenter for Skov og Landskab
- Susanne Krawack, sekretariatschef, Transportrådet
- Thomas Krag, trafik-og projektkonsulent

Man kan læse mere om roadpricing på:

www.tekno.dk/projekter/index.htm

<http://www.transportraadet.dk>

Fra rådet til tinget udgives af Teknologirådets sekretariat. Dette nummer er skrevet af informationsprojektleder Morten Jastrup.

De seneste fem numre af Fra rådet til tinget er:

155: Frygt for nye IT-fiaskoer

154: Kemi: Stop fodslæberi

153: Huse med eget elværk

152: Behov for stamcellepolitik

151: Vækst gener og Open Source

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Bom
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbrev
findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm